

Poniedziałek, 13 czerwca 2016

Biecz - mały Kraków

Biecz - mały Kraków

Biecz to miasto w południowo-wschodniej Polsce, w powiecie gorlickim. Leży nad rzeką Ropą, na jednym ze wzgórz Pogórza Karpackiego. Ze względu na swoją bogatą historię nazywany jest małym Krakowem lub polskim Carcassonne, ze względu na zachowane fragmenty średniowiecznych murów miejskich i zabudowy.

Do połowy XVI wieku miasto było jednym z największych w Polsce. Swój rozkwit przeżyło w XIV i XV wieku dzięki posiadaniu statusu miasta królewskiego, natomiast od XVII wieku zaczęło podupadać. Współcześnie jest niewielkim, turystycznym miasteczkiem o malowniczym położeniu.

Biecz był miastem królewskim. Otoczony murami obronnymi, stanowił twierdzę nadgraniczną. Był ośrodkiem terenowej władzy administracyjnej, sądowej i wojskowej od XII w. aż do 1783 r. W Bieczu były trzy zamki i dwór królewski, wszystkie stanowiły terenowe rezydencje królewskie. Przebywali w nich wielokrotnie królowie z dynastii Piastów i Jagiellonów. W Bieczu wiele razy przebywała Święta Jadwiga Królowa. W 1393 r. królowa Jadwiga wydała dokument potwierdzający nadanie miastu prawa magdeburskiego przez Kazimierza Wielkiego w 1363 r. Największym darem królowej dla Bieczy było ufundowanie szpitala i kościoła Św. Ducha dla tego miasta. W Kościele Bożego Ciała znajdują się relikwie Świętej Jadwigi.

W Bieczu urodził się **Marcin Kromer**, humanista, historyk i pisarz okresu renesansu, teoretyk muzyki, dyplomata; autor dzieła *Opis Polski*, czyli o położeniu, obyczajach, urządach Rzeczypospolitej Królestwa Polskiego, który może być traktowany jako pierwszy podręcznik geografii. Od 1579 roku biskup warmiński, jeden z przywódców polskiej kontrreformacji, pisał po polsku i po łacinie. Z Bieczem związany był również najwybitniejszy poeta XVII wieku Wacław Potocki, pochowany w podziemiach klasztoru bieckiego.

Miasto Biecz ze względu na unikatowe walory architektoniczno-urbanistyczne jest perełką wśród miast Polski południowej. Liczne zabytki, skupione na stosunkowo niewielkiej przestrzeni w obrębie średniowiecznej zabudowy, ograniczonej murami obronnymi nadają miastu niepowtarzalny charakter.

Centralnym punktem miasta jest rynek z odrestaurowanym ratuszem. Budynek ratusza pierwotnie gotycki zbudowany w drugiej połowie XV w. był wielokrotnie przebudowywany. Obecna bryła ratusza ma wystrój klasycystyczny i pochodzi z 1830 r. Do budynku ratusza przylega renesansowa wieża z 1569 r., ozdobiona sgraffitem. Jest to najwyższa budowla miasta, liczy bowiem 56 m. Na szczycie wieży, pod barokową kopułą znajduje się galeria widokowa. W podziemiach wieży zlokalizowany jest średniowieczny loch tzw. turma, do którego wtrącano skazańców.

Wartymi zobaczenia są także:

Kamienica Barianów Rokickich

Kamienica zwana Domem z basztą powstała w epoce renesansu, zwieńczona jest attyką, liczne elementy dekoracyjne w postaci nadproży i fryzu sgraffitowego czynią budynek jednym z piękniejszych w mieście. Do kamienicy przylega średniowieczna baszta obronna. Obecnie kamienica jest siedzibą Muzeum Ziemi Bieckiej, w której znajdują się ekspozycje poświęcone aptekarstwu.

Kamienica Chodorów

Zwana także „Domem Zbójca Becza” – legendarnego założyciela miasta. Kamienica położona jest w zachodniej pierzei Rynku. Jest to jedna z ciekawszych kamienic mieszczańskich, z zabytkową sienią zajezdną.

Kamienica Kromerówka

To renesansowa kamieniczka z 1519 roku, w której mieści się siedziba Muzeum Ziemi Bieckiej. Ekspozycje stałe muzeum Kromerówka przedstawiają historię miasta i regionu oraz bogatą kulturę bieczan. Ważne miejsce zajmują ekspozycje biograficzne poświęcone Marcinowi Kromerowi i Wacławowi Potockiemu.

Szpital królowej Jadwigi z XIV wieku

Szpital Św. Ducha w Bieczu został wybudowany na mocy przywileju wydanego przez królową Jadwigę w 1395 r. Jest to najcenniejszy zabytek budownictwa szpitalnego na terenie Polski południowo-wschodniej. Zachowany budynek szpitala pochodzi prawdopodobnie z około 1480 r. i jest jedynym obiektem fundacji królowej Jadwigi zachowanym do czasów współczesnych. Obecnie poddawany jest pracom remontowo - konserwatorskim. Usytuowany we wschodniej części miasta, na najdalej wysuniętym cyplu, otoczony od pd. wsch. resztkami murów obronnych, tworzy zwarty kompleks zabytkowych budowli.

Fortyfikacje obronne z fragmentami murów obronnych wraz z basztami: katowską i kowalską

Mury miejskie są pozostałością po średniowiecznych murach obronnych, które otaczały gród na wzgórzu. Wzdłuż murów została utworzona alejka spacerowa.

Kolegiata Bożego Ciała

Świątynia zaliczana jest do najcenniejszych późnogotyckich zabytków architektury sakralnej w Polsce. Jest to budowla trójnawowa, halowa z bocznymi kaplicami. Najstarszą częścią kościoła jest prezbiterium zbudowane przed 1480 rokiem. Prezbiterium zdobi polichromia wykonana w 1905 roku przez Włodzimierza Tetmajera. Bardzo cennym zabytkiem jest ołtarz główny wykonany w stylu późnego renesansu około 1604 r. W części centralnej ołtarza znajduje się znakomite dzieło malarstwa włoskiego – obraz „Zdjęcie z krzyża” z XVI wieku, przypisywany artystom z kręgu Michała Anioła. Na wystrój wnętrza kościoła złożyły się trzy epoki: gotyk, renesans, barok.

Kat biecki

Z Bieczem na trwałe związana jest legenda o szkole katów. Biecz był stolicą rozległego powiatu, tu zlokalizowane były sądy i miasto miało prawo miecza a więc był i kat zwany mistrzem świętej sprawiedliwości, który wykonywał wyroki śmierci. Ścinając głowy skazańcom toporem, wbijał na pal czy wieszał skazańców, których było wielu w tych pogranicznych okolicach. Do kata należało także torturowanie przestępców np. wkręcanie na koło, czy darcie żywcem pasów skóry z przesłuchiwanym. Do dzisiaj zachowana jest w podziemiach wieży ratuszowej w Bieczu turma w której więziono złoczyńców, a w muzeum pokazują miecz, którym kat biecki ścinał głowy i wpis w księdze miejskiej z XVI w., gdzie wymienione są miasta jakie miasta w Bieczu pożyczaly i ile za tę usługę płaciły.

Muzea w Bieczu:

Muzeum Ziemi Bieckiej (Dom z Basztą)

Muzeum „Dom z basztą” zlokalizowane jest w zabytkowej kamienicy z 1523 r. W budynku tym mieściła się pierwsza na Podkarpaciu apteka, założona w 1557 r. przez aptekarza Marcina Bariana Rokickiego. Apteka w tym budynku istniała do końca XVII wieku. Kamienica posiada zabytkowe elementy renesansowe, które zostały przywrócone w trakcie prac remontowo-konserwatorskich prowadzonych w latach 1968-1978. Zrekonstruowano wówczas renesansową attykę, fryz sgraffitowy zdobiący elewację zewnętrzną budynku. We wnętrzu zachowanych jest szereg renesansowych nadproży i pierwotny zróżnicowany poziomem układ sal. Do budynku przylega XIV - wieczna baszta obronna, zwana basztą radziecką, katowską lub rajcowską. Ekspozycja stała muzeum „Dom z basztą” to przede wszystkim ekspozycja aptekarska o ponadregionalnym znaczeniu. Ponadto wystawa z dziedziny muzyki dawnej i rzemiosła, które jest prezentowane na pięciu poziomach baszty rajcowskiej.

Dane kontaktowe:

ul. Węgierska 1, 38-340 Biecz

(+48) 13 44 71 328

muzeum@muzeum.biecz.pl

www.muzeum.biecz.pl

Godziny otwarcia:

maj, czerwiec, wrzesień

wtorek – piątek 8.00 – 17.00

sobota, niedziela: 9.00 – 17.00

lipiec – sierpień

wtorek – piątek 8.00 – 19.00

sobota, niedziela: 10.00 – 19.00

październik – kwiecień

wtorek – niedziela: 8.00 – 16.00

poniedziałki - nieczynne

Ceny biletów:

Bilet normalny: 8 zł

Bilet ulgowy: 4 zł

Przewodnik: 30 zł

Oddziały Muzeum Ziemi Bieckiej:

Muzeum „Kromerówka”

Oddział „Kromerówka” to najstarszy obiekt muzealny. Mieści się w renesansowej kamienicy mieszczańskiej z 1519 r. W kamienicy zachowało się wiele zabytkowych elementów architektonicznych z epoki renesansu. Na parterze renesansowy portal, z czasów budowy kamienicy, z datą 1519 oraz znakiem własnościowym bogatej rodziny kupieckiej Chodorów. W XVII wieku kamienica przeszła w posiadanie Jana Januszewicza, wybitnego poety mieszczańskiego. W roku 1612 kamienica została gruntownie przez niego przebudowana i w tym stanie zachowała się do dzisiaj. Z okresu przebudowy zachował się rozkład pomieszczeń i wystrój architektoniczny. Ekspozycje stałe muzeum Kromerówka przedstawiają historię miasta i regionu oraz bogatą kulturę umysłową i materialną bieczan. Ważne miejsce zajmują ekspozycje biograficzne poświęcone Marcinowi Kromerowi i Wacławowi Potockiemu.

Dane kontaktowe:

ul. Kromera 3, 38-340 Biecz

(+48) 13 447 10 93

www.muzeum.biecz.pl

Godziny otwarcia:

maj, czerwiec, wrzesień

wtorek – piątek 8.00 – 17.00

sobota, niedziela: 9.00 – 17.00

lipiec – sierpień
wtorek – piątek 8.00 – 19.00
sobota, niedziela: 10.00 – 19.00
październik – kwiecień
wtorek – piątek: 8.00 – 16.00
niedziela: 8.00 – 16.00 na żądanie / zgłoszenia w Domu z basztą
Ceny biletów:
Bilet normalny: 4 zł
Bilet ulgowy: 2 zł
W piątki wstęp bezpłatny
Przewodnik: 20 zł

Muzeum „Baszta kowalska”

Baszta kowalska zwana również Basztą plebańską, po przeprowadzeniu prac konserwatorskich w latach 80-tych XX w., została przekazana na cele muzealne. Od roku 1990 czynne są ekspozycje muzealne. W baszcie kowalskiej znajduje się galeria malarstwa współczesnego oraz stała ekspozycja poświęcona bieckiemu harcerstwu.

Dane kontaktowe:

Pl. Bpa Marcina Kromera, 38-340 Biecz
muzeum@muzeum.biecz.pl
www.muzeum.biecz.pl

Godziny otwarcia:

maj, czerwiec, wrzesień
wtorek – piątek 8.00 – 17.00
lipiec – sierpień
wtorek-niedziela: 10.00 – 18.00
październik – kwiecień
nieczynne

Ceny biletów:

Bilet normalny: 4 zł
Bilet ulgowy: 2 zł

Turma pod wieżą ratuszową

Turma, czyli średniowieczne więzienie zlokalizowane jest w przyziemiu XIV – wiecznej wieży ratuszowej. Miejsce średniowiecznych kaźni. Dla zwiedzających udostępniane są średniowieczne lochy, miejsce dla skazańców przed wykonaniem wyroku.

Dane kontaktowe:

Rynek 1, 38-340 Biecz
muzeum@muzeum.biecz.pl
www.muzeum.biecz.pl

Godziny otwarcia:

maj, czerwiec, wrzesień
wtorek – piątek 8.00 – 17.00
sobota, niedziela: 9.00 – 17.00
lipiec – sierpień
wtorek – piątek 8.00 – 19.00
sobota, niedziela: 10.00 – 19.00
październik – kwiecień
wtorek – niedziela: 8.00 – 16.00
poniedziałki - nieczynne

Ceny biletów:

Bilet normalny: 4 zł

Bilet ulgowy: 2 zł

Przewodnik: 20 zł

Jeśli grupa zwiedza muzeum „Kromerówka” lub muzeum „Dom z basztą”, wówczas nie obowiązuje opłata za przewodnika do Turmy, jedynie opłaca się bilety wstępu.

Źródło:

Oficjalna strona miasta Biecha: www.biecz.pl

Oficjalna strona Muzeum Ziemi Bieckiej: www.muzeum.biecz.pl

Barut Józef, Motyka Stanisław, Ślawski Tadeusz, Nad rzeką Ropą. Z dziejów Biecha, Gorlic i okolic, 1963, Kraków.

Ślawski Tadeusz, Biecz i okolice, 2005, Biecz.

Foto. UM Biecz